

FŐVÁROSI ÜGYEK.

A skarlát és a kanyaró.

A ragadós betegségei néhány év óta állandó szállást vettek Budapesten. A betegségek tavaszi és őszi elharapózását azonban már úgy megszoktuk, hogy alig gyakoroltak ránk hatást azok a számok, melyekben a főorvosi hivatal a betegségek időközi terjedéséről számoltak be. A közönség veszedelmes közönye lassankint átragadt a közigazgatási bizottságra is, a mely a havi jelentéseket megjegyzés nélkül vette tudomásul. *Heltai Ferenc* dr. főpolgármester szereplése tudvalevően itt is érdekes fordulatot hozott. *Heltai* ugyanis a ragadós betegségek elfojtását, a mi a valódi városi kultúra követelése, a főváros elsőrendű feladatának tekinti. Éppen ezért nem tartotta helyénvalónak, hogy sablonosan vegyék a főorvos legújabb jelentését is tudomásul, hanem kimerítő beszámolót kért, főként a gyermekpusztító betegségek terjedése okáról. Azonkívül ebben a kérdésben *ankét összehívását* határozta el.

Volt ennek a nevezetes és jó eredménnyel biztató ülésnek más említésre méltó eseménye is a főorvos jelentésével kapcsolatban, a miről nem számoltak be a tudósítások. *Feleki Béla* dr. ugyanis azt a meglepő bejelentést tette, hogy a főváros és a közeli környék viszonya a ragadós betegségek terjedésében nem úgy áll, a mint azt a főorvosi jelentések éveken át föltüntették. A főváros részéről ugyanis úgy tüntették föl a környéket, mint a melynek rendezetlen közegészségi állapota állandó veszedelme Budapest lakosságának. Ha valaki akár a közgyűlésen, akár a bizottságokban felszólt, a főorvos részéről mindig azt a feleletet kapta, hogy a baj gyökere nem a főváros egészségügyében van, hanem a vidékben, a mely a villamos és helyiérdekű vasutak és más közlekedő eszközök útján állandóan fertőz minket. Ebben a megvilágításban a ragadós betegségek ellen való küzdelem ugyszólván reménytelennek látszott, mert hisz a vidéktől nem lehetne a főváros lakosságát elszigetelni.

Mindössze egy mód kínálkozott a baj elhárítására: a főváros és a közeli környék közegészségi felügyeletének centralizálása a főorvosi hivatalban. Ezt a megoldást, mely Londonban jó bevált, a törvényhatósági bizottság elvben már magáévá tette. *Feleki Béla* egy megjegyzése azonban, melyet a közigazgatási bizottságban tett, egészen másképpen tünteti föl a helyzetet, mint a hogy ezt a főorvos hivatalos jelentéseiből ismertük. E szerint nem a vidék fertőzi meg betegségeivel a fővárost, hanem

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

614.522

Hely

Idő

"1913"

Személy

Helyszám

Szerző

Cím A skarlát és a kanyaró.

Forrás:

Budapesti hírlap.

Bp-

1913 III/14

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

ellenkezően a főváros, mely millió ember zsufolt együttlakása folytán mindenféle betegség tenyésztő telepe, szokta a ragadós betegségek bacillusait a vidékre zudítani. Ez mindenesetre új és úgy hat, mint a leleplezés. Mert ha elfogult is a vidék viszonyvádja, a valószínűség megvan benne. *Feleki Béla* dr., a törvényhatósági bizottságnak ez a kitűnően tájékozott és buzgó tagja utána járt odakünn a közeli vidéken, hogy az igazságot földeritse és főképpen *Erzsébetfalván*, melynek naponta tízezerszámra van utascseréje a fővárossal, meggyőződött róla, hogy a vidék panasza Budapest közegészségügyének hanyatlásával szemben megokolt. Sőt *Erzsébetfalva* közegészségi fölkészültségét a fővárosi eredetű ragadós betegség ellen való küzdelem tulontul igénybe veszi és kimeríti.

A körülöttünk pusztító és egész generációkat kiirtó gyermekbetegségek voltaképpen tenyésztő telepe tehát elsősorban a főváros. A skarláttal, a kanyaróval és más ijesztő idénybetegséggel tehát Budapest ajándékozza meg az egészségesebb levegőjü és talaju környéket. *Tiszta levegő és tiszta talaj*: ez az a két tényező, a melynek a megjavításával a főorvosi hivatal munkáját sikeresebbé lehetne tenni. Ebben a részben az általános városvezetésnek kellene a főorvosi hivatal segítségére sietnie.

Valósággá kellene már tenni azt például, a mi eddig csak papirosértékű program: a gyárak áttelepítésének akcióját és a bűzös gyárak messze kitelepítését. Ennek a programnak a végrehajtását elvben a főváros már magáévá tette. Ma ugyanis az a helyzet, hogy a szennyezett talajon élő lakosság ellenállóképességét az is megtöri, hogy a levegő, a miben élünk, szintén meg van fertőzve. Sürgős lenne tehát

a tennivaló ezen a téren, mert évtizedek hallatlan tudatlansága a főváros északi határára csoportosította a gyárak zömét. Ezek a gyárak a széljárás folytán megmérgezik és bepiszkolják az egész főváros levegőjét, mert gyilkos és kormos méhükkel fölötünk usznak el az Alföld felé. De utjában is állnak a város terjeszkedésének, mert a folyamparti városok fejlődésének fő törvénye az, hogy a városok a vízfolyásra merőlegesen és fölfelé fejlődnek. Az utóbbi tendenciát Újpest és Óbuda elhelyezkedése illusztrálja. Az okos városfejlesztésnek számot kell vetnie ezzel a tapasztalati ténnyel és érvényesülését elő kellene segíteni mindenáron.

Nálunk erre nézve semmi sem történik. A főváros huzódozik attól, hogy a déli kereskedelmi kikötő mielőbbi megépítésével ezt a fontos kérdést is generálisan oldja meg. Ehelyett a szűkkörű, félnék és rövidlátó városi politika, mely a lakosság jólétéért falfestésű Népszalóval kísérletez, mely a munkanélküliségen 50.000 korona könyöradománnyal akar segíteni és az ágyrajárók fővárosában egy álkultúra lobogója alatt husz milliós Népkönyvtárat tervez, eltűri, hogy Budapest és a vele egyesítendő Újpest közé ékelődjék a bűzös gyárak és kolerafészkek kínai fala. Sőt ujabban is engedelmet adott rá, hogy füstöt okádó ipartelepek, fürdők stb. kapjanak például a VII. kerületben is telepengedelmet. A Kerepesi-ut egyik türhetetlen bűzü gyártelepe mellett, a melynek ügye éppen a legutóbbi közgyűlést foglalkoztatta, bölcs előrelátással helyezték el a főváros lakásakciójának egyik telepét, a Százados-uti kislakásos telepet.

Hogy ennek a lakásakciónak is mi volt a tulajdonképpen ösztöne és célja, arra rávall, hogy az ottani bűztelepet kihelyezés helyett tavaly még új telek hozzácsatolásával kötötték meg a régi helyén, a hol szintén a város fejlődésének egyik főirányát akadályozza meg a fejlődésében. Ez a helyzet ma Budapesten, így szolgálja a főváros általános vezetése a fővárosi hivatal munkáját. Ne csodálkozzunk tehát, ha a főorvosi hivatal tehetetlen a ragadós betegségek leküzdésében, s ha a környék amiatt panaszkodik, hogy az ő szegénysége és elmaradottsága nem bír megküzdeni a cifra kultúrváros kirohanó bacillushadával.